

Brüsszel, 2025. június 5.
(OR. en)

9321/25

SOC 309
EMPL 198
AG 68
COH 79
SAN 246
GENDER 52

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Tárgy:	Tervezet – A Tanács következtetései az idősök számára a munkaerőpiaci és társadalmi potenciáljuk teljes körű kibontakoztatásához nyújtott támogatásról – Jóváhagyás

1. Az elnökség tanácsi következtetéstervezetet készített „Az idősök számára a munkaerőpiaci és társadalmi potenciáljuk teljes körű kibontakoztatásához nyújtott támogatás” címmel.
2. A szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport 2025. április 7-én, május 5-én és május 26-án megvizsgálta a következtetéseket. Nem hivatalos írásbeli konzultációt követően elvi megállapodás született az e feljegyzés mellékletében foglalt szövegről.
3. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy jóváhagyás céljából nyújtsa be az e feljegyzés mellékletében foglalt következtetéstervezetet az EPSCO Tanács 2025. június 19-i ülésére.

AZ IDŐSEK¹ SZÁMÁRA A MUNKAERŐPIACI ÉS TÁRSADALMI POTENCIÁLJUK TELJES
KÖRŰ KIBONTAKOZTATÁSÁHOZ NYÚJTOTT TÁMOGATÁS

TERVEZET – A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

EMLÉKEZTETVE:

1. az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdésére, amely kimondja többek között, hogy az Unió a teljes foglalkoztatottságért és a társadalmi haladásért munkálkodik, küzd a társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés ellen, valamint előmozdítja egyebek mellett a társadalmi igazságosságot és a társadalmi védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, valamint a nemzedékek közötti szolidaritást, továbbá a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 145. cikkére, amely hangsúlyozza, hogy az Unió az EUSZ 3. cikkében meghatározott célkitűzések, köztük a teljes foglalkoztatottság és a társadalmi haladás megvalósítása érdekében elkötelezetten törekszik összehangolt stratégia kialakítására a foglalkoztatás terén;
2. az EUMSZ 159. cikkére, amelynek értelmében a Bizottság feladata, hogy évente jelentést készítsen az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak arról, hogy milyen előrehaladás történt az EUMSZ 151. cikkében foglalt célkitűzések megvalósítása terén, mely utóbbiak magukban foglalják a foglalkoztatás, az élet- és munkakörülmények javítását, a megfelelő szociális védelmet és az emberi erőforrások fejlesztését a tartósan magas foglalkoztatás és a kirekesztés elleni küzdelem érdekében.

¹E következtetések alkalmazásában az „idősek” kifejezés az 55 éves vagy annál idősebb személyeket jelöli.

Az EUMSZ 8. cikke értelmében ezenkívül az Unió tevékenységeinek folytatása során törekszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítására, az EUMSZ 10. cikke értelmében pedig politikái és tevékenységei meghatározása és végrehajtása során az Unió küzd a többek között az életkoron és a fogyatékonyságon alapuló megkülönböztetés ellen;

3. az EUMSZ 174. cikkére, amely úgy rendelkezik, hogy a gazdasági, társadalmi és területi kohézióra vonatkozó politikája keretében, amely többek között a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőtlenségeknek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére irányul, az Uniónak kiemelt figyelemmel kell kezelnie a vidéki térségeket, az ipari átalakulás által érintett térségeket, valamint a súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányban lévő régiókat;
4. az Európai Tanács 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrendjére, amely célul tűzi ki a demográfiai kihívásoknak, valamint azoknak a versenyképességre, a humán tőkére és az egyenlőségre gyakorolt hatásának átfogó módon történő kezelését; annak biztosítását, hogy az európai gazdasági modell és a szociális jóléti rendszerek támogassák a virágzó, hosszú életű társadalmat; valamint azt, hogy az EU egész életük során beruházzon az emberek készségeibe, képzésébe és oktatásába, és ösztönözze a tehetségeknek az Európai Unión belüli és azon túlnyúló, méltányos mobilitását;
5. a szociális jogok európai pillérére és annak elveire, valamint a Bizottság kapcsolódó cselekvési tervére, amely kiemeli, hogy a munkaerőpiaci részvételt minden csoport, köztük az idősök esetében is növelni kell, biztosítani kell az esélyegyenlőséget, ösztönözni kell az egész életen át tartó tanulást, a minőségi foglalkoztatást és a munka és a magánélet közötti egyensúlyt, továbbá javítani kell a társadalmi befogadást, miközben meg kell előzni a szegénységet, és a munkavállalók és önálló vállalkozók számára az általuk korábban befizetett járulékokkal arányos nyugdíjat kell biztosítani annak érdekében, hogy dolgozni lehessen a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozóan 2030-ra kitűzött kiemelt, illetve nemzeti célok megvalósításán;
6. a fogyatékonysággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre, amelynek az EU és a tagállamok részes felei. Mivel a fogyatékonyság valószínűsége az életkor előrehaladtával növekszik, annak érdekében, hogy csökkenteni lehessen a kirekesztést, a szegénységet, valamint az idősök és a teljes népesség közötti foglalkoztatási különbséget, kulcsfontosságú azon akadályok megszüntetése – többek között az akadálymentesség és az észszerű alkalmazkodás biztosítása révén –, amelyek gátat szabnak a funkcióképességükben korlátozott személyek társadalmi és gazdasági részvételének;

7. a 2000/78/EK tanácsi irányelvre, amely meghatározza az életkoron, valamint a valláson, meggyőződésen, fogyatékonyságon vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem általános keretét az egyenlő bánásmód elvének a tagállamokban történő megvalósítására tekintettel. Az irányelv emellett hangsúlyozza, hogy külön figyelmet kell fordítani az idősebb munkavállalók támogatására azért, hogy munkaerőpiaci részvételük fokozódjon;
8. az (EU) 2024/1499 tanácsi irányelvre, amely meghatározza a foglalkoztatás és a munkavégzés terén a személyek közötti, életkorra, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékonyságra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokat;
9. a foglalkoztatáspolitikákra vonatkozó iránymutatásokról szóló 2024. évi tanácsi határozatra², amelynek keretében különösen a 6., illetve a 8. iránymutatás révén a Tanács felszólította a tagállamokat, hogy törekedjenek egyrészt a munkaerő-kínálat növelésére, valamint a munkavállalási lehetőségeknek, továbbá a készségek és a kompetenciák egész életen át történő folyamatos elsajátításának a javítására, többek között javítva az inkluzivitást és a humántőke-fejlesztést és minden életszakaszban ösztönözve a készségek és kompetenciák elsajátítását, másrészt pedig a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség előmozdítására, többek között támogatva a nyugdíjreformokat olyan szakpolitikákkal, amelyek a tevékeny és egészséges időskor előmozdítására, valamint a munkával töltött életszakasz meghosszabbítására irányulnak;
10. az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság következő véleményeire: *Az idősök foglalkoztatása – az önkéntesen vállalt hosszabb munkaerőpiaci részvétel rendszerszintű feltételei*³, *A demográfia hatása a szociális Európára*⁴, *Az idősökre vonatkozó európai stratégia*⁵, valamint *A nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítása Európában – egy átfogó uniós megközelítés felé*⁶. E véleményekben az EGSZB hangsúlyozza, hogy a közpolitika különböző területein összehangolt intézkedésekre van szükség az idősök foglalkoztatásának támogatása érdekében, valamint felhívja a figyelmet a szociális párbeszéd fontosságára ezen a területen;

² A Tanács (EU) 2024/3134 határozata (2024. december 2.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról.

³ Az EGSZB véleménye: *Az idősök foglalkoztatása – az önkéntesen vállalt hosszabb munkaerőpiaci részvétel rendszerszintű feltételei* (SOC/817-EESC-2024), 2025. február 26.

⁴ Az EGSZB véleménye: *A demográfia hatása a szociális Európára*, SOC 796, 2024. **szeptember** 18.

⁵ Az EGSZB véleménye: *Az idősökre vonatkozó európai stratégia* (2023/C 349/06), 2023. július 12.

⁶ Az EGSZB véleménye: [A nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítása Európában – egy átfogó uniós megközelítés felé](#) (HL C, C/2024/6869), 2024. november 28.

11. az Európai Bizottság *Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékkal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030)* című közleményére⁷, amely szerint kiemelt figyelmet kell fordítani a fogyatékkal élő idősekre társadalmi és munkaerőpiaci részvételük biztosítása érdekében;
12. a *Demográfiai változások Európában: a cselekvés eszköztára*⁸ című, valamint az *európai gondozási stratégiáról* szóló közleményre, amelyekben a Bizottság kimondja, hogy a tevékeny idősorra vonatkozó szakpolitikák, valamint a tisztességes és személyre szabott munkafeltételek és azok mellett a korai beavatkozás, az egészségfejlesztés és a betegségmegelőzés révén növelhető az idősebb generáció szerepvállalása a munkával töltött életszakasz önkéntes alapon történő meghosszabbításával, és szintén támogatható a hosszabb, önálló, egészséges és aktív életvitel, valamint késleltethető a gondozási igények felmerülése.⁹ Ezenkívül a munkával töltött életszakasz meghosszabbodása lehetővé teheti az emberek számára, hogy frissítsék a munkával kapcsolatos készségeiket és aktívak maradjanak, segítve a munkáltatókat a személyzet megtartásában, és közben előmozdítva a tudástranszfert a többgenerációs munkaerő tagjai között¹⁰;
13. a *Munkaerő- és szakemberhiány az EU-ban: cselekvési terv*¹¹ című közleményre, amelyben az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy az idősök aktivitásának fenntartása hozzájárulhat a munkaerő- és szakemberhiány kezeléséhez;
14. a „Munkaerő- és készséghiány az EU-ban” című következtetésekre, amelyekben a Tanács kiemeli egyrészt a rugalmas munkarendek, az inkluzív foglalkoztatási lehetőségek, a méltányos munkafeltételek, valamint a képzés és a készségfejlesztés fontosságát a munkavállalók megtartása és annak érdekében, hogy több embert lehessen fenntartható módon bevonítani a munkaerőpiacra, másrészt pedig azt, hogy biztosítani kell a gondozási feladatok és a fizetett munka jobb összeegyeztethetőségét, mindenekelőtt a magas színvonalú gondozáshoz, többek között gyermek- és idősgondozáshoz való hozzáférés garantálása révén a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, valamint a nem fizetett ápolási-gondozási munka és a háztartási munka nők és férfiak közötti egyenlőtlen megosztásának kezelése érdekében.

⁷ Európai Bizottság, DG EMPL, 2021, <https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/3e1e2228-7c97-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en>

⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Demográfiai változások Európában: a cselekvés eszköztára, COM(2023)577 final, Brüsszel, 2023. október 11.

⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az európai gondozási stratégiáról, COM(2022) 440 final, Brüsszel, 2022. szeptember 7.

¹⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Demográfiai változások Európában: a cselekvés eszköztára, COM(2023)577 final, 13.o.

¹¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Munkaerő- és szakemberhiány az EU-ban: cselekvési terv, COM(2024) 131 final, Brüsszel, 2024. március 20.

Hangsúlyozza ezenkívül, hogy a munkavállalók támogatásához célzott intézkedéseket kell kidolgozni, és felkéri a tagállamokat az idősebb munkavállalók sajátos igényeinek alaposabb feltárására és kezelésére annak érdekében, hogy csökkentsék a foglalkoztatásuk előtt álló akadályokat, és lehetővé tegyék számukra, hogy hosszabb ideig és jó egészségben a munkaerőpiacon maradjanak vagy ismét munkába álljanak¹²;

15. az *idősödésről szóló zöld könyvre*, amelyben a Bizottság megállapítja többek között azt, hogy a virágzó idősödő társadalom alapja az egészséges és tevékeny időskor, a magas színvonalú egészségügyi és tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint az egész életen át tartó tanulás¹³, továbbá hogy míg az idősödés hatásainak kezeléséhez szükséges kompetenciák nagyrészt a tagállamok kezében vannak, az EU megfelelő helyzetben van ahhoz, hogy azonosítsa és elemezze a legfontosabb kérdéseket és tendenciákat, elősegítse a bevált gyakorlatok cseréjét, nemzeti, regionális és helyi szinten támogassa az idősödéssel kapcsolatos intézkedéseket. Segítheti a tagállamokat és a régiókat abban, hogy saját, testre szabott szakpolitikai válaszokat dolgozzanak ki az idősödésre;
16. az Európai Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak a nyugdíjak megfelelőségéről szóló 2024. évi jelentésére, amely szerint az inkluzív és szilárd munkaerőpiacok kulcsfontosságúak ahhoz, hogy egy idősödő társadalomban fenn lehessen tartani a nyugdíjak megfelelőségét, és további erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy mindenki számára garantálni lehessen a méltányos nyugdíjas korhoz fűződő biztonságot, többek között a gondozási feladatok hatásának enyhítését és a munkával töltött életszakasznak a pozitív ösztönzők és rugalmasabb nyugdíjba vonulási útvonalak általi meghosszabbítását előmozdító szakpolitikák révén, csökkentve egyúttal a nyugdíjak terén a nemek között fennálló egyenlőtlenséget, és amely jelentés rávilágít, hogy a nyugdíjak megfelelősége és a költségvetés fenntarthatósága elválaszthatatlanul összekapcsolódó célok, amelyek integrált választ igényelnek az elöregedés jelentette kihívásra;¹⁴

¹²A Tanács következtetései – Munkaerő- és készséghiány az EU-ban: a kiaknázatlan munkaerő-potenciál mozgósítása az Európai Unióban, amelyet a Tanács (EPSCO) 2024. december 2-án fogadott el.

¹³Zöld könyv az idősödésről: A generációk közötti szolidaritás és felelősség előmozdítása, Európai Bizottság, COM(2021) 50 final, Brüsszel, 2021. január 27.

¹⁴*The 2024 Pension Adequacy Report – Current and future income adequacy in old age in the EU* (2024. évi jelentés a nyugdíjak megfelelőségéről – Az időskori jövedelmek jelenlegi és jövőbeli megfelelősége az EU-ban). I. kötet, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2767/909323>, 12–13. o. A Tanács 2024. június 20-i következtetései a nyugdíjak megfelelőségéről (11398/24)

17. a megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokszínűséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport *Age equality and non-discrimination on the grounds of age*¹⁵ (Az életkoron alapuló egyenlőség és az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma) című összegző dokumentumára, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés hatásával foglalkozik, felvázolja a vonatkozó jogi és szakpolitikai kereteket, valamint konkrét kihívásokat és európai, illetve nemzeti szinten azokra adott szakpolitikai válaszokat is bemutat;
18. az EU 2021–2027-es munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai keretére¹⁶, amely szerint ahogy a munkavállalók egyre idősebbek lesznek, a munkakörnyezetet és feladatokat speciális igényeikhez kell igazítani és a kockázatokat is minimalizálni kell;

FIGYELEMBE VÉVE AZ ALÁBBI AKAT:

19. A népesség előregedése egyike azoknak a strukturális kihívásoknak, amelyekkel a versenyképesség és a növekedés tekintetében a tagállamoknak szembe kell nézniük. Az Eurostat adatai szerint 2024-ben a legalább 65 évesek az EU népességének 21,6 %-át tették ki, és ez az arány 2060-ra várhatóan 30 %-ra fog emelkedni. Ugyanebben az időszakban a 15–64 évesek aránya 63,8 %-ról várhatóan 56,6 %-ra csökken majd.¹⁷ A népesség átlagos életkora 2002 és 2023 között 39 évről 44,5 évre nőtt, 2060-ra pedig eléri majd a 48,8 évet.¹⁸ Az EU munkaképes korú népességének aránya csökken, míg a nyugdíjasok aránya nő; ennek eredményeként a függőségi ráta az előrejelzések szerint folyamatosan nőni fog, és a 2024. évi 33,9 %-ról 2100-ra 59,7 %-ra emelkedhet¹⁹. 2022-ben a 27 tagú EU-ban a fogyatékkal élő személyek aránya a 16–64 évesek körében 18,7 %, a legalább 65 évesek körében pedig 52,2 % volt. A szakpolitikai döntéshozók ezért új kihívásokkal szembesülnek az életkörülmények és a munkafeltételek, a szociális védelem, valamint az ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében.

¹⁵*Age equality and non-discrimination on the grounds of age* (Az életkoron alapuló egyenlőség és az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma), a megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokszínűséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport összegző dokumentuma, Európai Bizottság, 2024. december 1., [A hátrányos megkülönböztetés tilalmával foglalkozó szakértők hálózata – Európai Bizottság, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/network-experts-field-anti-discrimination_en](https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/network-experts-field-anti-discrimination_en).

¹⁶A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az Európai Unió 2021–2027-es munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai kerete – Munkahelyi biztonság és egészségvédelem a munka változó világában, COM(2021) 323 final, Brüsszel, 2021. június 28.

¹⁷Eurostat: demo_pjan, proj_23np (adatkinyerés dátuma: 2025.2.17.).

¹⁸Eurostat: proj_23ndbi (adatkinyerés dátuma: 2025.2.17.).

¹⁹*Population Structure and Ageing: Statistics Explained* (Népességszerkezet és öregedés: Statisztikák, és ami mögöttük van), Eurostat, 2025. február, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing.

Az idősök által végezhető gazdasági tevékenységek előmozdításához vállalati, regionális, ágazati, tagállami és uniós szinten is új gondolkodásmódra van szükség. Olyan innovatív megközelítéseket kell elfogadni a munkafeltételekkel és az életpályákkal kapcsolatban, amelyek lehetővé teszik, hogy az idősök megőrizzék fizikai és mentális egészségüket, egyúttal fejlesztve készségeiket, a motivációt és a produktivitást a munkával töltött meghosszabbodott életszakasz egésze során.²⁰ Innovatív megközelítésekre van szükség ahhoz is, hogy az idősebb munkavállalók számára rugalmas és akadálymentes munkahelyek álljanak rendelkezésre;

20. mivel minden eddiginél többen élnek hosszabb ideig és jobb egészségben, az emberek a nyugdíjba vonulást követően is aktívak maradhatnak gazdaságilag és társadalmilag azáltal, hogy részt vesznek szociális tevékenységekben. Ezek az új realitások megváltoztatják azt, ahogyan a hosszú élet fogalmát értelmezzük, rávilágítva arra a fontos hozzájárulásra, amelyet az idősök jelentenek a társadalom és a gazdaság számára a meghosszabbított gazdasági tevékenység, a társadalmi részvétel és az önkéntesség, valamint az intergenerációs tanulás és kohézió révén²¹;
21. a nyugdíjak terén a nemek között fennálló egyenlőtlenség azt eredményezi, hogy időskorban a nők pénzügyi biztonsága a férfiakénál alacsonyabb. A nők nagyobb valószínűséggel rendelkeznek alacsonyabb jövedelemmel, mint a férfiak, mivel gyakrabban dolgoznak alacsonyan fizetett ágazatokban és munkahelyeken, munkavégzési mintáikat pedig az egész életük során ellátott ápolási-gondozási feladatokhoz igazítják, mivel ők végzik el a nem fizetett ápolási-gondozási munka és háztartási feladatok többségét. Ezért a nők esetében – a férfiakhoz viszonyítva – nagyobb a valószínűsége annak, hogy szabálytalanul vagy akár informálisan foglalkoztatják őket. Mindezek a tényezők – a foglalkoztatás hosszabb megszakításait, az alacsonyabb béreket és a munkával töltött rövidebb életszakaszt is figyelembe véve – csökkentik a nők nyugdíjjárulékait és felhalmozott juttatásait. Vannak azonban olyan helyzetek, mint például az inkább a férfiak által végzett önfoglalkoztatás, amelyek esetében a munkavállalók számára – a hagyományos munkaviszonyokhoz képest – nehezebb lehet a nyugdíjhoz való hozzáférés²². Az olyan szakpolitikák, amelyek célja a nemek közötti bérszakadék mögött meghúzódó rendszerszintű okok kezelése, a gazdasági lehetőségek bővítése az egész élet során, valamint a szociális védelemhez és az ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, segíthetnek e kihívás leküzdésében. A gazdasági tevékenység önkéntes alapú meghosszabbítása kiegészítő jövedelmet biztosíthat az idősök számára;

²⁰ Eiffe, F.F. et al. (2024), „*Keeping older workers engaged: Policies, practices and mechanisms*” („Az idősebb munkavállalók aktivitásának fenntartása: szakpolitikák, gyakorlatok és mechanizmusok”), Eurofound-munkadokumentum WPEF24030, 2024, <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/2024-02/wpef24030.pdf>

²¹ Zöld könyv az idősödésről: A generációk közötti szolidaritás és felelősség előmozdítása, Európai Bizottság, COM(2021) 50 final, Brüsszel, 2021. január 27.

²² Európai Bizottság: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC): *The 2024 pension adequacy report – Current and future income adequacy in old age in the EU. (2024. évi jelentés a nyugdíjak megfelelőségéről – Az időskori jövedelmek jelenlegi és jövőbeli megfelelősége az EU-ban, II. kötet)*, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024, 240. o. <https://data.europa.eu/doi/10.2767/550848>

22. a „szendvicsgeneráció”²³ tagjai, vagyis azok, akik egyidejűleg gondoskodnak a gyermekekről és az idősebb családtagokról, fizikai és mentális stressznek lehetnek kitéve, amely ahhoz vezethet, hogy a bennük rejlő gazdasági és társadalmi potenciál kiaknázatlan marad, az általuk biztosítható ápolás-gondozás minősége pedig csökken. A minőségi kisgyermekkori neveléshez és gondozáshoz, a fizetett szülői szabadsághoz és a minőségi tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés elengedhetetlen a nemek közötti egyenlőségnek, a gazdasági tevékenységnek, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúlynak az előmozdításához. Mivel a tevékeny és egészséges időskor csökkenti az idősök ápolási-gondozási szükségletét, annak előmozdítása pozitív szinergikus hatást gyakorol mind az idősebb generáció, mind pedig a „szendvicsgeneráció” fizikai és mentális jóllétére;
23. az arra irányuló intézkedések sikeressége, hogy az idősebb munkavállalók önkéntes alapon meghosszabbítsák gazdasági tevékenységüket, az érintettek jó egészségi állapotán múlik, amely összefügg az életmóddal és a társadalmi-gazdasági feltételekkel, valamint a munka minőségével és a munkakörnyezettel, különösen a különböző foglalkozásokkal járó fizikai és mentális terheléssel. Az idősök egészségi állapotának optimálásához fenntartható és átfogó, a nők és a férfiak sajátos igényeihez és egészségügyi problémáihoz egyaránt igazodó megelőző és gyógyító egészségügyi ellátásra van szükség, amelyet megfelelő támogató intézkedésekkel, valamint munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági intézkedésekkel kombinálnak;
24. a gyorsan fejlődő digitális világban az idősök népességben belüli növekvő aránya új megközelítéseket tesz szükségessé a foglalkoztatás és a szociálpolitika terén. A családszerkezetben végbemenő változások és a digitális média fejlődése, ideértve a közösségi médiát és a távkommunikáció új módjait, valamint a távoli helyről történő munkavégzést is, abban az esetben is hozzájárulhat az elszigeteltség és a magány érzésének fokozódásához, ha a digitalizáció amúgy a nagyobb összekapcsoltságot is elősegítheti. E változások az idősebb generáció számára a jó egészség és az önállóság gyorsabb elvesztését²⁴, az ápolási-gondozási szükségletekkel kapcsolatos támogatás hiányát, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés fokozódását eredményezhetik.²⁵ Mindezek a problémák megfelelő szakpolitikai választ igényelnek;

²³A Tanács 2024. december 2-i következtetései a demográfiai kihívásokkal összefüggésben a munka és a magánélet közötti egyensúly és a nemek közötti egyenlőség valamennyi generáció számára történő biztosításáról (16065/24), 10. o.

²⁴Sylke, V. et al. (2024), „*Loneliness in Europe: Determinants, Risks and Interventions*” („A magány jelensége Európában: meghatározó tényezők, kockázatok és beavatkozások”), Population Economics sorozat, Cham, Springer. ISSN 1431-6978, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-66582-0>

²⁵Mahoney, J. et al. (2024): „*Measuring social connectedness in OECD countries: A scoping review*” („A társadalmi összekapcsoltság mérése az OECD-országokban: gyors áttekintő tanulmány”) *OECD Papers on Well-being and Inequalities* (OECD dokumentumok a jóllétről és az egyenlőtlenségekről), 28. szám, OECD Publishing, Párizs, <https://doi.org/10.1787/f758bd20-en>

25. a *készségek uniójára*²⁶ vonatkozó, a közelmúltban javasolt átfogó stratégiával és az *uniós munkaerő- és készséghiányról szóló cselekvési tervvel*²⁷ összhangban álló aktív munkaerőpiaci szakpolitikáknak hozzá kell járulniuk a munkahelymegtartás és a munkaerőpiaci integráció fokozásához, valamint a munkahelyváltás megkönnyítéséhez annak biztosítása érdekében, hogy a munkaképes korú népességben, köztük az idősebb munkavállalókban rejlő potenciált, tapasztalatokat és tudást maradéktalanul kiaknázzák. Emellett a személyre szabott továbbképzéshez és átképzéshez való hozzáférés javítása, a készségek elismerése, valamint a minőségi munkahelyek, továbbá a rugalmasabb és az igényekhez jobban igazodó munkahelyi feltételek kedvező irányba befolyásolhatják az idősök arra vonatkozó döntését, hogy gazdaságilag aktívak maradnak-e. E tekintetben tiszteletben kell tartani a szociális partnerek szerepét és autonómiáját;
26. az Európai Bizottság elkötelezte magát a *nemzedékek közötti méltányosságra vonatkozó stratégia* kidolgozása mellett, hogy *feltérképezze, hogyan erősíthető meg a nemzedékek közötti kommunikáció, és biztosítsa, hogy a jelenlegi és jövőbeli generációk érdekeit a szakpolitikai döntéshozatal és a jogalkotás során tiszteletben tartsák*²⁸;
27. az idősök által nyújtott hozzájárulást különösen el kell ismerni a munkahelyeken, ahol ez az egymástól való tanulás, a tudásmegosztás és az eltérő megközelítések révén előmozdíthatja a dinamizmust, az innovációt és a generációk közötti együttműködést; a családokban, ahol az idősök – a formális ápolási-gondozási szolgáltatások kiegészítéseként – önkéntes alapon láthatnak el informális tartós ápolási-gondozási feladatokat, és segíthetik a fiatal szülőket a gondozási feladatok ellátásában; valamint a társadalomban és a helyi közösségekben, ahol az idősök áthidalhatják a generációs szakadékokat, és továbbadhatják a kultúrát, az értékeket és a társadalmi normákat a fiatalabb generációknak, elősegítve az empátiát és a kölcsönös megértést, valamint azt, hogy a társadalom összetartóbb és befogadóbb legyen;

²⁶A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A készségek uniója, COM(2025) 90 final, Brüsszel, 2025. március 5.

²⁷A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Munkaerő- és szakemberhiány az EU-ban: cselekvési terv, COM(2024) 131 final, Brüsszel, 2024. március 20.

²⁸Az Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke által Glenn Micallefnek, a generációk közötti méltányosságért, az ifjúságért, a kultúráért és a sportért felelős biztosnak adott megbízólevél, Brüsszel, 2024. december 1.

28. a lengyel elnökség alatt különböző fórumokon (a Gdańskban tartott miniszteri konferencián, az EPSCO Tanács ülésein, az SPC nem hivatalos ülésén) kezdeményezett megbeszélések eredményei azt mutatták, hogy az idősokban rejlő gazdasági potenciál kiaknázásával kapcsolatos kihívásokat leghatékonyabban egy átfogó szakpolitikai csomag révén lehetne kezelni. E csomagnak konkrét szakpolitikai intézkedéseket kell tartalmaznia, és figyelembe kell vennie a nemzeti adottságokat. A legfontosabb területek közé a következők tartozhatnak: a foglalkoztatás önkéntes alapú meghosszabbítása; a rugalmas munkavégzési formák előmozdítása, valamint a munkahelyek és a munkafeltételek kiigazítása; a hátrányos megkülönböztetés elleni politika; célzott és inkluzív képzés; megelőző egészségügyi politikák; az állami foglalkoztatási szolgálatok által nyújtott célzott támogatás; a szociális partnerek tevékenységei; vállalati politikák és gyakorlatok; az ápolási-gondozási és a tartós ápolás-gondozási szolgáltatások javítása; valamint a munkahelyi kormenedzsment és a megelőző egészségügyi menedzsment. Emellett szemléletváltásra van szükség annak előmozdításához, hogy a társadalom elismerje az idősoknak a gazdasági tevékenységhez nyújtott értékes hozzájárulását;
29. a tagállami és uniós hatáskörök az EUMSZ IX. és X. címe szerint, valamint a szubszidiaritás és az arányosság elve, továbbá a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési terv 2025. évi felülvizsgálatával kapcsolatban folyamatban lévő munka²⁹;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, hogy hatáskörüknek megfelelően

30. a szociális jogok európai pillérének végrehajtására vonatkozó, küszöbön álló új cselekvési tervben mérlegeljék, hogyan lehetne hatékonyan előmozdítani a tevékeny időskorra vonatkozó, az idősebb európaiakat arra ösztönző politikákat, hogy önkéntesen meghosszabbítsák munkával töltött életszakaszukat, valamint hogy miként támogathatók az „ezüst gazdaság” fejlődéséből eredő gazdasági növekedési és munkahelyteremtési lehetőségek. Mindez hozzájárulhat az államháztartás hatékonyságának és fenntarthatóságának javításához, a munkaerőhiány kezeléséhez és az EU versenyképességének megerősítéséhez, biztosítva a szociális védelem megfelelőségét, valamint elősegítve a generációk közötti méltányosságot és szolidaritást;

²⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, Európai Bizottság, Brüsszel, 2021. március 4., (COM(2021) 102 (final), 41. o.

31. küzdjenek a kor alapján történő megkülönböztetés és a negatív sztereotípiák ellen a társadalomnak az általánosságban az időssekkel, illetve kifejezetten az idősebb munkavállalókkal kapcsolatos valamennyi területén, oly módon, hogy felhívják a figyelmet az idősök gazdasági, családi és közösségi életben való aktív részvételének fontosságára és hozzáadott értékére. Ez magában foglalja azt is, hogy az idősök körében elősegítik a kedvező önkép kialakítását a gazdaságban és a társadalomban betöltött szerepükkel kapcsolatban, különös hangsúlyt fektetve a munkával töltött életszakaszuk meghosszabbításának és a közösségi kezdeményezésekben való részvételüknek az előnyeire. Az ez irányú szakpolitikai intézkedések keretében figyelembe kell venni az idősök mint csoport heterogenitását;
32. kezeljék az idősebb nők előtt álló kihívásokat, és mozgítsák elő azokat a szakpolitikákat, amelyek lehetőségeket és támogatást biztosítanak az említettek számára a munkaerőpiaci aktív részvételük, a szakmai előmenetelük, az egész életük során megkeresett bérük és a nyugdíjjövedelemük tekintetében. A szakpolitikák keretében figyelembe kell venni különösen azt, hogy a nőkre aránytalanul több gondozási feladat hárul, továbbá elő kell mozdítani a gondozási teendők nők és férfiak közötti egyenlő megosztását;
33. fokozzák az egészséges és tevékeny idős kor előmozdítására irányuló erőfeszítéseket, figyelembe véve azt a hatást, amelyet az egészséges életmód, a nem munka jellegű tevékenységek és a társadalmi kapcsolatok gyakorolnak az idős kori autonómiának, jóllétnek és méltóságteljes életnek a fenntartására. A megelőzésre a lehető legkorábban – illetve az idősödés teljes folyamata során – törekedni kell, különösen a leginkább kiszolgáltatott körülmények között és helyzetben lévők megkeresése révén;
34. a soron következő együttes foglalkoztatási jelentésekben és más vonatkozó dokumentumokban emeljék ki azokat a szakpolitikákat, amelyek célja, hogy az idősöket szakmai és gazdasági tevékenységük meghosszabbítására ösztönözzék;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, hogy:

35. egyrészt kellően vegyék figyelembe annak fontosságát, hogy az idősök fenntartsák és meghosszabbítsák önkéntes gazdasági tevékenységüket, másrészt adott esetben mérlegeljék az idősökre vonatkozó konkrét gazdasági tevékenységi célszámok elfogadását, figyelembe véve az idősök vonatkozó kiindulási helyzetét és nemzeti körülményeit;
36. mozdítsák elő az idősök önkéntes alapú, meghosszabbított gazdasági és társadalmi szerepvállalását, mégpedig szociális párbeszéd és olyan, átfogó szakpolitikai csomagokon alapuló megközelítések révén, amelyek integrálják az intézkedéseket az olyan kulcsfontosságú szakpolitikai területeken, mint a társadalmi részvétel, a foglalkoztatás, a munkahelyi egészségvédelem és biztonság, a készségek, a munkafeltételek, a munka és a magánélet közötti egyensúly, az esélyegyenlőség, az egész életen át tartó tanulás és képzés, a vállalkozói készség, a digitális és a mesterséges intelligencián alapuló technológiák, az egészségügyi ellátás és a tartós ápolás-gondozás, valamint a szociális védelem. Emellett a tagállamokat arra ösztönözzük, hogy az idősök – köztük a fogyatékkal élő – sajátos igényeinek gondos figyelembevételével dolgozzanak ki megfelelő szakpolitikákat, és biztosítsák az akadálymentesítést, mégpedig mind mentális, intellektuális – például kognitív vagy szenzoros –, mind fizikai és szervezeti szempontból. Figyelembe kell venni az egyéni körülményeket annak érdekében, hogy a munkával töltött életszakasz önkéntes meghosszabbítására irányuló ösztönzők rendszere tekintetbe vegye azon eltérő igényeket, kívánságokat és képességeket, amelyek az idősök – köztük eltérő foglalkozási csoportokhoz tartozók – körében jelentkeznek, mégpedig különös figyelmet fordítva a képgalléros munkavállalókra, valamint a kimerítő vagy más szempontból megterhelő körülmények között dolgozó, illetve a hanyatló és átalakuló ágazatokban dolgozó munkavállalókra;
37. mozdítsák elő a digitális jártasságot, készségeket és társadalmi befogadást, és biztosítsák, hogy a digitális transzformáció valamennyi polgár javát szolgálja, különös tekintettel az idősök szükségleteire. Az idősök igényeinek megfelelő, felhasználóbarát és akadálymentes tervezést illetően kulcsfontosságú az állampolgár-központú megközelítés alkalmazása ahhoz, hogy biztosítsuk a digitális kirekesztés elleni küzdelemnek, a digitális szakadék csökkentésének és annak sikerét, hogy kiküszöböljük az ellátásoknak a potenciális kedvezményezettek – különösen az idősök – általi alacsony igénybevételével kapcsolatos problémát;

38. lehetőség szerint integrálják a támogató szolgáltatások nyújtását a kormányzati közigazgatás és a helyi hatóságok valamennyi szintjén és ágazatában, valamint a szociális partnerek és más érintett nem kormányzati szervek körében, ugyanakkor fokozzák a köz- és a magánszféra közötti együttműködést annak érdekében, hogy az – a szükségletek, az időszerűség, a görbülékenység és a szelektív jelleg tekintetében – ténylegesen az idősök javát szolgálja. Alakítsanak ki párbeszédet az érdekelt felekkel a szakpolitikai intézkedések átfogó ötvözéséről és integrált végrehajtásáról oly módon, hogy szoros partnerségeket alakítsanak ki a szakszervezetekkel, a munkáltatókkal, a vállalkozásokkal és az érintett civil társadalmi szervezetekkel a szakpolitikák kidolgozásának, érvényesítésének és végrehajtásának minden szakaszában;
39. a szociális partnerekkel együttműködve mozgósítsák elő a munkaadók és munkavállalók tekintetében az emberierőforrás-gazdálkodás területén a kormenedzsmentet, egyrészt többek között az arról szóló tájékoztatással, hogy az egész életpályán alapuló megközelítés milyen előnyökkel jár a munkavállalók felvétele, képzése, megtartása és munkaerőpiaci reintegrációja szempontjából, másrészt az idősebb munkavállalókban rejlő potenciál lehető legteljesebb kiaknázásával, például többek között bátorítva azt, hogy az idősök adják át szakértelmüket a fiatalabb generációknak. Ösztönözzék a munkáltatókat az idősebb álláskeresőknél és az inaktív személyekben rejlő potenciál kiaknázására. Érvényesíteni kell annak igazságát, hogy az idősebb munkavállalók igényeihez igazított továbbképzésbe és átképzésbe, munkahelyi átalakításokba, valamint munkahelyi egészségvédelembe és biztonságba irányuló beruházások megvalósíthatók és előnyösek;
40. a szociális partnerekkel együttműködve fokozzák az idősöket arra ösztönző megoldások bevezetésére irányuló erőfeszítéseket, hogy önkéntesen a munkaerőpiacon maradjanak, a nyugdíjkorhatár elérését követően is, összhangban az európai szemeszter vonatkozó országspecifikus ajánlásaival. Ezen erőfeszítések adott esetben a korai nyugdíjba vonulás visszaszorítására irányuló intézkedésekkel és például azzal fokozhatók, hogy a tagállamok hatékony ösztönzőket vezetnek be a munkával töltött életszakasz önkéntes meghosszabbítására, lehetővé teszik az emberek számára, hogy a nyugellátásukat a munkából származó jövedelemmel kombinálják, valamint rugalmas nyugdíjbavonulási lehetőségeket mozgósítsanak elő;

41. segítsék elő a bevált gyakorlatok cseréjét – többek között a megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokféleséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport keretében – annak érdekében, hogy hatékonyabb nemzeti intézkedéseket, többek között stratégiákat és cselekvési terveket mozdítsanak elő az életkori egyenlőséggel kapcsolatos fő kihívások kezelésére;
42. a nemzeti közigazgatási gyakorlatokkal összhangban tegyék meg az egyenlőségi – például nemekre és életkorokra lebontott – adatok gyűjtésének fejlesztését célzó megfelelő lépéseket, hogy megfelelőbben lehessen azonosítani és kezelni az életkoron alapuló egyenlőtlenségeket és hátrányos megkülönböztetést;

FELKÉRI A FOGLALKOZTATÁSI BIZOTTSÁGOT ÉS A SZOCIÁLIS VÉDELEMMEL FOGLALKOZÓ BIZOTTSÁGOT, hogy:

43. az e területen szerzett széles körű tapasztalataikra építve támogassák az idők gazdasági és társadalmi potenciáljának elismerésével és kiaknázásával kapcsolatos bevált gyakorlatok cseréjét, továbbá jelenlegi megbeszéléseik, jelentéstételi és kölcsönös tanulási tevékenységeik keretében mérlegeljék a vonatkozó eredményeket;

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, hogy:

44. vegye figyelembe az idők gazdasági és társadalmi potenciálját, középpontba helyezve az olyan stratégiai perspektívákat, mint a várható élettartam, az egyenlőtlenség társadalmi-gazdasági tényezői – többek között a nyugdíjszakadék –, az egészségi állapot, a kialakulóban lévő alap- és hozzáférhető technológiák, valamint a munkaerőpiaci változások. Ennek keretében formálni kell a közvéleményben az idősödő társadalomról kialakuló képet is, mégpedig a figyelmet nemcsak a költségekre és a kihívásokra, hanem a lehetséges előnyökre is irányítva;
45. biztosítsa – mint a tevékeny és egészséges idős korhoz, valamint a magas színvonalú tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatását célzó elemeket – az olyan gyakorlatokkal kapcsolatos információk és tanulási lehetőségek cseréjét, amelyek lehetővé tehetik az idők számára a munkaerőpiacon maradást, előmozdíthatják a munkaerő-állománynak az életkor tekintetében inkluzív összetételét, erősíthetik a vállalkozói készséget (a szociális vállalkozások terén is), továbbá ösztönözhetik a nyugdíjkorhatáron túli munkavégzést, valamint a társadalmi életet előmozdító és a magány kiküszöbölését célzó tevékenységeket;

46. küzdjön a sztereotípiák ellen, és segítse elő a hosszú élettartam kedvező megítélését a vonatkozó figyelemfelkeltő kampányokban. Ösztönözze az uniós polgárokat arra, hogy a hosszú életet elősegítő készségek kialakításával készüljenek a hosszú élettartamra, és ezzel segítse őket a jövőjükre való felkészülésben;
47. erősítse meg az intézkedéseket és a tájékoztatást a következőkkel kapcsolatban: egészséges és aktív idősödés nemcsak az idősök, hanem a társadalom egésze körében, minőségi munkahelyek, tisztességes és méltányos munkafeltételek az emberek munkával töltött életszakasza során, beleértve azt a hatást, amelyet az egészséges életmód, a munka és a magánélet között – a nők és férfiak számára biztosított – egyensúly, a nem munka jellegű tevékenységek és a társadalmi kötelek gyakorolnak az időskori méltóságteljes és önálló élet olyan fenntartására, amely biztosítja az élet különböző aspektusainak figyelembevételét és az idősök jogérvényesítése alkalmával tapasztalható, az életkoron alapuló megkülönböztetés – és az idősökkel szembeni bármely hátrányos megkülönböztetés – elleni küzdelmet, illetve garantálja az idősök teljes körű részvételét a társadalmi, kulturális, politikai és gazdasági életben;
48. biztosítsa, hogy a *generációk közötti méltányosságra vonatkozó stratégiával* kapcsolatos, küszöbön álló átfogó munka során különös figyelmet fordítsanak az idősebb generáció szükségleteire és érdekeire is, különösen az idősök gazdasági és társadalmi aktivizálását illetően, továbbá mérlegelje az idősebb európaiakra irányuló lehetséges olyan kezdeményezéseket, amelyek lehetővé teszik teljes körű részvételüket a társadalomban és a gazdaságban, valamint előmozdítják a fokozott szolidaritást és szerepvállalást;
49. segítse elő, hogy a többéves pénzügyi keret meglévő pénzügyi eszközein belül elegendő uniós finanszírozás álljon rendelkezésre egyrészt ahhoz, hogy az idősök fejleszthessék a modern munkaerőpiacokhoz és a technológiai változásokhoz való alkalmazkodást lehetővé tévő készségeiket, másrészt ahhoz, hogy elő lehessen mozdítani az életkorhoz igazodó és akadálymentes munkahelyeket és a munkaerő-állománynak az életkor tekintetében inkluzív összetételét, és mindeközben hajtson végre olyan kezdeményezéseket, amelyek révén az idősök hozzájárulhatnak a gazdasághoz és a társadalomhoz;
50. továbbra is kövesse nyomon és támogassa a vonatkozó uniós jogszabályok hatékony végrehajtását, valamint a – különösen az idősökkel és a fogyatékkal élő személyekkel szembeni – megkülönböztetést tiltó jogszabályok javítására irányuló munkát.

Hivatkozások

Európai uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Tanács (EU) 2024/1499 irányelve (2024. május 7.) a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a foglalkoztatás és a munkavégzés terén a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékkal, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a szociális biztonság, továbbá az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása terén a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról, valamint a 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelv módosításáról

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158 irányelve (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről

A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról

A Tanács (EU) 2024/3134 határozata (2024. december 2.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról

Európai Tanács

A 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrend, az Európai Tanács 2024. június 27-i következtetéseinek I. melléklete (EUCO 15/24)

Tanács

A Tanács ajánlása (2022. december 8.) a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről (2022/C 476/01)

A Tanács 2024. december 2-i következtetései – Munkaerő- és készséghiány az EU-ban: a kiaknázatlan munkaerő-potenciál mozgósítása az Európai Unióban (16556/24)

A Tanács 2024. december 2-i következtetései a demográfiai kihívásokkal összefüggésben a munka és a magánélet közötti egyensúly és a nemek közötti egyenlőség valamennyi generáció számára történő biztosításáról (16065/24)

A Tanács 2024. június 20-i következtetései a nyugdíjak megfelelőségéről (11398/24)

A Tanács 2024. május 14-i következtetései a népesség előregedéséből adódóan a költségvetési fenntarthatóságot érintő kihívásokról (9160/24)

A Tanács 2021. március 12-i következtetései az idősödés szempontjának a közpolitikákban való általános érvényesítéséről (6976/21)

A Tanács 2020. október 12-i következtetései az időskorúak emberi jogairól, részvételéről és jóllétéről a digitalizáció korában (11717/2/20 REV 2)

Európai Bizottság

A nők jogaira vonatkozó ütemterv (bizottsági hivatkozás: COM(2025) 97 final)

A készségek uniója (bizottsági hivatkozás: COM (2025) 90 final)

Munkaerő- és szakemberhiány az EU-ban: cselekvési terv (bizottsági hivatkozás: COM(2024) 131 final)

Demográfiai változások Európában: a cselekvés eszköztára (bizottsági hivatkozás: COM(2023)577 final)

Az európai régiók tehetségpotenciáljának kiaknázása (bizottsági hivatkozás: COM(2023) 32 final)

Az európai gondozási stratégia (bizottsági hivatkozás: COM (2022) 440 final)

Az Európai Unió 2021–2027-es munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi stratégiai kerete

Munkahelyi egészségvédelem és biztonság a munka változó világában (bizottsági hivatkozás: COM(2021) 323 final)

Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására (bizottsági hivatkozás: COM(2021) 102 final)

Egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékkal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030) (bizottsági hivatkozás: COM(2021) 101 final)

Zöld könyv az idősödésről – A generációk közötti szolidaritás és felelősség előmozdítása (bizottsági hivatkozás: COM (2021) 50 final)

Ursula von der Leyennek, az Európai Bizottság elnökének megbízólevele Glenn Micallefnek, a generációk közötti méltányosságért, az ifjúságért, a kultúráért és a sportért felelős biztosnak, Brüsszel, 2024. december 1.

Európai Parlament

Az Európai Parlament 2021. július 7-i állásfoglalása az öreg kontinens elöregedéséről – az idősödéssel kapcsolatos 2020 utáni politika lehetőségei és kihívásai (2022/C 99/13)

Az Európai Parlament 2018. január 19-i állásfoglalása a szociális jogok európai pillérééről (2018/C 242/05)

Az Európai Parlament 2011. február 16-i állásfoglalása „a megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című zöld könyvről (2012/C 188 E/03)

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Az EGSZB véleménye: Az idősök foglalkoztatása – az önkéntesen vállalt hosszabb munkaerőpiaci részvétel rendszerszintű feltételei (SOC/817-EESC-2024), 2025. február 26.

Az EGSZB véleménye: A nemzedékek közötti szolidaritás előmozdítása Európában – egy átfogó uniós megközelítés felé (HL C, C/2024/6869), 2024. november 28.

Az EGSZB véleménye: A demográfia hatása a szociális Európára, SOC 796, 2024. szeptember 18.

Az EGSZB véleménye: Az idősökre vonatkozó európai stratégia (2023/C 349/06), 2023. július 12.

Az EGSZB véleménye: Fehér könyv – A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje

i)(2012/C 299/21), 2012. július 12.

Egyesült Nemzetek Szervezete

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének 2006. december 13-án elfogadott egyezménye a fogyatékkal élő személyek jogairól

Az ENSZ Közgyűlésének 2015. szeptember 25-i határozata: „Világunk átalakítása: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend” (A/RES/70/1)

1. ENSZ-határozat: *Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing*, (Politikai nyilatkozat és a madridi nemzetközi idősügyi cselekvési terv) 2002, (A/CONF.197/9)

Az ILO 162. sz. Ajánlása az idősebb dolgozókról, 1980, Genf, az ILC 66. ülészaka (1980. június 23.)

Egyéb (jelentések, munkadokumentumok)

Európai Bizottság: Jogérvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság, A megkülönböztetésmentességgel, az egyenlőséggel és a sokféleséggel foglalkozó magas szintű munkacsoport összegző dokumentuma: *Age equality and non-discrimination on the grounds of age* (Életkori alapú egyenlőség és az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma) Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024

Európai Bizottság: DG JUST, *2025 Report on Gender Equality in the EU* (2025. évi jelentés a nemek közötti egyenlőségről az EU-ban), 2025. március 7., Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2025

Európai Bizottság: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC), *The 2024 Pension Adequacy Report – Current and future income adequacy in old age in the EU* (A nyugdíjak megfelelőségéről szóló 2024. évi jelentés – Az időskori jövedelmek jelenlegi és jövőbeli megfelelősége az EU-ban)

Európai Bizottság: A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága és a szociális védelemmel foglalkozó bizottság (SPC) 2024. évi éves jelentése: *Review of the Social Protection Performance Monitor (SPPM) and developments in social protection policies – Key social challenges and key messages* (A szociális védelmi teljesítményfigyelő felülvizsgálata és a szociális védelmi politikák alakulása – A legfontosabb szociális kihívások és a fő üzenetek) Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2024

Európai Bizottság: Főtitkárság, *The Impact of Demographic Change in a changing environment* (A demográfiai változások hatása a változó környezetben) Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2023

„Population Structure and Ageing: Statistics Explained” („Népességszerkezet és öregedés: Statisztikák, és ami mögöttük van”), 2025. február, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_structure_and_ageing

Eiffe, F.F. et al. (2024), „Keeping older workers engaged: Policies, practices and mechanisms” („Az idősebb munkavállalók aktivitásának fenntartása: szakpolitikák, gyakorlatok és mechanizmusok”), Eurofound-munkadokumentum WPEF24030, <https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/2024-02/wpef24030.pdf>

Mahoney, J. et al. (2024), „Measuring social connectedness in OECD countries: A scoping review” („A társadalmi összekapcsoltság mérése az OECD-országokban: gyors áttekintő tanulmány”) *OECD Papers on Well-being and Inequalities* (OECD dokumentumok a jóllétről és az egyenlőtlenségekről), 28. szám, OECD Publishing, Párizs, <https://doi.org/10.1787/f758bd20-en>

Sylke, V. et al. (2024), „Loneliness in Europe: Determinants, Risks and Interventions” („A magány jelensége Európában: meghatározó tényezők, kockázatok és beavatkozások”), Population Economics sorozat, Cham, Springer. ISSN 1431-6978, <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-66582-0>

„*Barometer 2023: Empowering older people in the labour market for sustainable and quality working lives*” („2023. évi barométer: Az idősök munkaerőpiaci szerepvállalásának megerősítése a munkával töltött fenntartható és minőségi életszakasz érdekében”), AGE platform, 2023, https://www.age-platform.eu/content/uploads/2023/11/AGE-Barometer-2023_vf_EN.pdf

„*Ageing with social rights – AGE Platform Europe’s contribution to the consultation on strengthening social Europe*” („Időskor szociális jogok birtokában – Az AGE Platform hozzájárulása a szociális Európa megerősítéséről szóló konzultációhoz”), AGE Platform, 2020. november, <https://www.age-platform.eu/ageing-with-social-rights-age-contribution-to-the-consultation-on-social-europe/>

„*International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)*” („A társadalomtudományok és a viselkedéstudományok nemzetközi enciklopédiája”) (Második kiadás), 2015. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780080970868340417>
